

NOTRANJEC

Izhaja vsake sobote

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{8}$ strani 25 K, za $\frac{1}{2}$ strani 18 K, za $\frac{3}{4}$ strani 9 K, za $\frac{1}{8}$ strani 5 K, $\frac{1}{16}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren pe-
pust.

Deželni zbor kranjski.

Ta teden so poslanci pridno delovali, ker so imeli skoro cele dneve zborovanja v odsekih ali cele zbornice. Rešili so se predvsem nujni predlogi deželnega odbora in klerikalne stranke. Vsprejel se je proračun, dalje je dovoljeno 10 milijonsko posojilo, ki ga najame deželni odbor, vsprejet je zakon za varstvo planin. Najzanimivejši uspeh zasedanja je torej na predlog dr. Šušteršiča vsprejeto dovoljenje, da se najame 10 milijonsko posojilo! Obresti bodo znašale letno 45.000 kron. V 50 letih pa naj bo posojilo vrnjeno. To je prvo veliko breme, ki so ga naložili klerikalci deželi. V zaključnem govoru o proračunu je dr. Krek že preludiral zvišanje deželnih doklad. Tako se vidi, da cela finančna skrivnost klerikalne večine ni prištevanje pri drugih potrebah ali pametno gospodarstvo, kakor je poprej prorokovala, temuč — dolgovi.

Drugi predlogi klerikalcev so bili pljuski v vodo in so jih odseki pokopali. To je predlog dr. Žitnika radi cestnega zakona, dr. Pegana radi občinskega volilnega reda, Mandlja radi deželne banke in zavarovalnice in končno dr. Zajca radi lovskega zakona! Vsi ti predlogi so šli „študirati“ v deželni odbor.

Ta teden je prinesel tudi veliko pranja vladinega umazanega perila barona Švarca. Napredni poslanci so mu pregledali obisti in kosti. Dr. Tavčar in Turk sta obdelala vojake in orožnike, dr. Oražen pa kranjsko hranilnico in korupcijo pri podeljevanju služb in štipendij na vladi. Švarc se je nerodno branil. Pač pa ga je vzel v zaščito dr. Šušteršič. S tem je klerikalna stranka razkrinkana, da hoče vzdržati ta vladni sistem.

Politične vesti.

V Zagorju so imeli preteklo nedeljo velik shod, na katerem je gosp. A. Domicelj poročal o vladni

akciji radi pomanjkanja krme. Sprejete so resolucije proti vladi in „Gospodarski zvezi.“

Goriški deželni zbor je odgoden, ker se stranke niso mogle zediniti radi izvolitve deželnega odbora.

Državni zbor se snide že prihodnji teden.

Med Avstro-Ogrsko in Turčijo se je radi Bosne že izvršil dogovor. Plačali bomo Turčiji 54 $\frac{1}{2}$ miliona kron, da bo tiha in mirna. Srbi so osamljeni.

Dopisi.

Z Ustja. „Mir ljudem na zemlji!“ Prav iz srca smo tako prepevali, ker je sedaj naša vas potrebna božjega miru, kakor še nikdar ne. In to vse le radi g. kurata. Zasejal je med naše sicer mirne meščane prepir, opravljanje in sovražstvo. Vtika se v privatne in v občinske zadeve. Prepovedal je dekletom s prižnice, naj ne hodijo v cerkev gologlave. Kadar pride katera gologlava, jo osramoti javno s prižnice. Sam se ne sramuje ter hodi po hišah in vabi ljudi, naj pristopijo v njegova društva. Dobro ga je zavrnila preprosta žena, da nima denarja za kuratova društva ter da ji zadostuje domače društvo, katerega tvorijo številni otroci. Njegove ovce trosijo nesramne laži o občinskem odboru v „Lažiljubu“. Nek tak dopisun si je na primer izmislil kar na lepem, da je obč. odbor napravil na dan cesarjevega jubileja svojim svetovalcem večerjo na občinske troške. Proslavili smo res ta jubilej s skupnim banketom, da smo pa poravnali račun vsak iz svojega, to je vedel oni dopisun dobro že takrat, ko je spustil v svet ono javno laž. Le tako naprej g. kurat! V župnišču stikajo glave vsak dan obrekovalci, ki nesejo kuratu vsako malenkostno besedo, četudi napačno razumljeno, še gorko na nos. Ta pa gre na tako besedičenje naravnost k sodnji v Vipavo in pripravlja v vzvišeni ljubezni do bližnjega ter po Kristusovem nauku o odpustanju nedolžnim ljudem poti, troške in sitnosti. Oče, odpusti mu, saj ne ve, kaj dela! Svojim občinarjem

škodo delati, to zna. Nikar pa, da bi dal zaslužka domačemu mizarju, ki je priznan kot izvrsten mojster. Ta mu je hotel napraviti klopi v cerkev po K 1.50 ceneje nego tuj mizar, vendar je izročil delo dražjemu tujcu; otroci domačina naj stradajo! Zidarska dela v cerkvi je tudi izročil tujcu, dasi imamo doma dobre mojstre. Če že trati denar občinarjev, naj bi jim dal vsaj dela. Kakor nam ne privošči kruha, tako tudi ne blagoslova.

Domače vesti.

Zaplenjeni smo bili zadnjič zopet radi uvodnika in male notice. Vlada hoče boj in preganjanje.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: br. Vilhar Fran za Macnerjevo šunko 1 K 60 v, gosp. Jozve Chiautta, Landol najdenih 1 K 40 v, g. Hinko Paternost, Senožec 2 K, br. Anton Vodopivec vstopnino h koncertu 2 K, br. Anton Mijo vstopnino h koncertu 2 K, g. Josip Rohrman, Cerknica vstopnina h koncertu 4 K, slavni salonski orkester v Postojni čisti dohodek koncerta dne 10. t. m. 40 K. Bodi izrečena vsim kar najtoplejša hvala! Živeli! Na zdar!

Opozarjamo na občni zbor pevskega društva „Postojne“, ki se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. v prostorih hotela pri ogrski Kroni ob 8. uri zvečer. Prosi se polnoštevilne udeležbe!

Postojnski „Hansi“ je zgubil z novim letom kar štiri člane svoje pangermanske družbe. „Die tapfere deutsche Minderheit in Adelsberg“ bode postala res

tako majhna, da bo na zadnje naš ljubi Hansi moral opravljati sam posle predsednika, tajnika, blagajnika in ostalih odbornikov. Mi mu svetujemo naj razpusti to društvo, ker sicer bode itak samo se skisalo. Zimska burja je prišla in „Hansu“ vse člane odpihala.

Odbor telovadnega društva „Sokol“ v Postojni izreka tem potom slavnemu salonskemu orkestru in njega cenj. članom najiskrenejšo zahvala za izročeni čisti dohodek koncerta prirejenega dne 10. t. m. v prid skladu za „Sokolski dom“ v znesku 40 K z besedo štirideset kron, kar s tem hvaležno potrjuje. Živeli! Na zdar! Za odbor: Fr. Paternost, t. č. starosta, Fr. Kutin, t. č. blagajnik.

Srebrno poroko sta v četrtek, 14. t. m. obhajala v krogu svoje rodbine g. Josip Lavrenčič, blagajnik užitninskega zakupa v Ljubljani in njegova soproga g. Marija roj. Obreza. Mnogoštevilnim čestiteljem se pridružujemo tudi mi z vso iskrenostjo.

Umrl je v Postojni v starosti 80 let g. Janez Marinčič, dolgoletni postojnski pismonoša, na katerega se gotovo spominja še marsikateri Postojnčan v tujini. Bil je tudi šeeđen Radeckijevih vojakov. N. v m. p.

Poročil se je g. Milan Žnideršič, trgovec v Matenji vasi z gđč. Malči Žnideršič roj. Skušek iz Metlike. Iskreno čestitamo!

Postojnski salonski orkester je Murnikovo veseloigro „Napoleonov samovar“ v zvezi s koncertom in petjem zelo dobro izvedel. Parmove „Amaconke“ so tako ugajale, da ni hotelo ploskanje ponehati. Juvančev „Rožmarin“ je bil tako imeniten, da občinstvo ni odnehalo, dokler se ni še enkrat ponavljal. „Napoleonov

Listek.

Pozdrav novemu letu.

(Govoril na Silvestrovi veselici v Il. Bistrici g. J. B.)

Bratje, sestre!
Smeh krog lic vam kroži,
duše vam drhte pričakovanja
kakor nežni listi mladi roži,
kadar v rosi jutranji zasanja
o blestečem svojem carju — solncu . . .

Srca hrepene naprej, naprej
in ne vprašajo, ali donese leto
blagrov zemeljskih nešteto,
ali jim zaseka novih ran . . .
kaj zato?

O jadra so razpeta,
kam, čemu, po kaj v pristan,
komu nada sreče ne obeta,
ko gori na vzhodu dan?

In najsi tuli razbrzdani orkan,
ki morje razbiča in jambore kolje,
ladje pogreza v črn ocean,
srca so vedno židane volje
in hrepene naprej — brez mej.

Sestre, bratje —
čas hiti in ne vpraša,
predno zadnja sekunda odbije —

komur na ustnicah žejnih je čaša,
ta jo še pravočasno izpije,
če z oporoko več ne odlaša.

Predno se dotakne src z nevidno roko
novo leto in poljubi z novim upom
čela potna, nagnimo še enkrat kupo,
nagnimo globoko . . .

Kaj je bilo? Človek se spominja
lažje trpkosti, kot dni veselih
in zato se nam razgrinja
resna in krvava slika
kot na Golgati sta kelih
spraznila dva mučenika . . .

20./9. 1908. Adamič in Lunder.

Ne pritožuj se, verno se prekrižaj
in zlekni med kamenje belih cest,
to bodi tvoja mila prošnja k Bogu,
tak bodi tvoj odpor in tvoj protest! —

Ti nisi rojen, da živiš in vladaš,
saj ves si nedorasel, šibek ves,
še predno sad iz cveta dozori ti.
ubit pogineš kakor stekel pes.

Zaman si beliš nadebudno glavo,
zaman za slovensko si prosveto vnet,
nikoli zakon te ne združi z drago,
popreje te prebode bajonet.

samovar“ je bil izvrstno igran, le nekoliko besednih pomot smo zapazili. Kratko malo rečeno, jako animiran večer, samo jako slab obisk.

Koncert za sokolski dom, ki ga je priredil tukajšnji „Salonski orkester“ je gmotno kaj slabo uspel, to pa radi tega, ker ni bilo okoličanov, pa tudi domačega občinstva ne v zadostnem številu. Seveda, okoličanom moramo oprostiti njih odsotnost radi slabega vremena, ki je tako nenadoma zabranilo obisk veselice. A drugače je pa z našimi tržani! Ta koncert, ki ga je priredil „Salonski orkester“ je že tretji, ki je bil tako slabo obiskan. Lansko leto se je šlo za „Ljudsko knjižnico.“ Dvorana po večini prazna. Učiteljsko društvo je priredilo s „Salonskim orkestrom“ koncert za „Učiteljski konvikt.“ Tudi slab obisk. In sedaj ravno tako! To da nekaj misliti! „Salonski orkester“ si je ob ustanovitvi stavil v nalogo, da bo prirejal zabavne večere v ožjem krogu prijateljev. A kmalu je izprevidel, da ga čaka plemenito delo v prirejanju koncertov za dobrodelne namene, kar je do sedaj tudi častno izvršil. A to delo je veliko težavneje, kot bi si kdo mislil. Orkestrovi člani imajo stroške s tem, da plačujejo sami kapelnika. Koliko potov, izgube časa in drugih stroškov pa je tik pred koncertom? In za vse to žanje „Salonski orkester“ nehvaležnost s tem, da igra pred praznimi sedeži. Sicer ta nehvaležnost ne bo razgnala „Sal. orkestra“, a provzročiti pa zna, da bo „Sal. orkester“ opustil prirejanje koncertov v dobrodelne namene in se omejil le na zabavne večere za svoje člane. On gotovo ne izgubi ničesar s tem, a dobra stvar bo pa le trpela. In kdo bo kriv vsemu temu?

Zakaj — ne poprašuj! Zato ker ljubiš
ker si za rodno grudo ves iskren,
ker drage so ti narodne svetinje
in ker v nesrečo svojo si — Sloven.

Ljubljana bela, kaj si doživela —
iz razvalin si komaj krepka vstala
in že je zopet nad izgubo hujšo
zastava žalna zavibrala. —

Pest krči se in jezik zamrmral bi —
a komur je še drag oblačen dan,
naj zamori besedo, predno zine,
objokovan bo v mračni grob dejan.

A vzklije iz krvi in vzkleti mora
svoboda solnčnojasnih zlatih dni —
zastonj se dragocena smela
prelivati ni mučeniška kri. —

Vidva sta dala vse, kar sta imela
a kaj smo rodu žrtvovali mi?
Na delo s srcem — proč z neslogo bratsko
dokler je čas, dokler ljubav gori! —

Dokler je čas in čas se nov pričinja —
polnoč ga bo rodila v dan krasan,
vsem bratom, sestram srečno pot življenja
brez mračnih dni in brez trpljenja,
a narodu pomoč vstajenja,
da vstane kakor velikan!

Zavedni, za dobro stvar tako navdušeni Postojnčani! Zadnji koncert je bil prirejen v prid skladu za sokolski dom. Ne bom razmotrival, kakšne važnosti je sokolstvo ravno sedaj, a omeniti moram pa le, da Postojnčani te važnosti ne upoštevajo, kar daje žalostno izpričevalo „notranjski metropoli.“ „Sokolski dom“ bo vendar tudi na zunaj ponos in krasota Postojne, zato je pa bila dolžnost vseh Postojnčanov, da bi prišli na koncert. Izgovor na slabo vreme je jalov, ker je član moškega zbora „Sal. orkestra“ celo iz Matenje vasi izvršil narodno dolžnost in je imel gotovo več stroškov in truda, kakor pa Postojnčan.

Tamburaški klub „Sovič“ v Postojni priredi na svečnico dne 2. svečana prvi koncert z igro „To sem bil jaz!“ Slavna društva v Postojni in okolici vljudno prosimo, da blagovolijo ta dan upoštevati pri svojih prireditvah.

Pogrebno društvo sv. Andreja v Postojni je izvolilo sledeče gg.: Kovač Ivan, predsednik, Vičič Anton, podpredsednik, Kovač Andrej, blagajnik, Križaj Matevž, tajnik. Odborniki: Likon Ivan, Dolenc Anton, Sprohar Franc, Ogrizek Andrej. Računski preglednik: Jager Jernej. Društvo je izkazalo sledeče premoženje. Izkaz premoženja lanskega leta 1539 K 66 v. Prejemki v pretečenem posl. letu 453 K. Obresti naloženega kapitala 77 K 78 v. Skupaj 2070 K 44 v. Izdatki v pretečenem posl. letu 173 K 90 v. Ostane torej čistega premoženja 1896 K 54 v, in sicer je vloženo v Notranjski posojilnici na knjižici št. 1777 1887 K 68 v. Blagajnična gotovina 10. januarja 1909 8 K 86 v. Skupaj 1896 K 54 v.

Narodno izobraževalno društvo v Črnem vrhu vabi k rednemu občnemu zboru, kateri se vrši v nedeljo dne 24. t. m. ob 11. uri po drugi sv. maši v hiši Antona Lampeta. Vdeležite se možje in mladenči v obilnem številu in pristopite k temu velevažnemu društvu. Le v večji oliki se imamo nadejati boljše prihodnjost. Odbor.

Košansko pevsko društvo je pri občnem zboru soglasno in z navdušenjem izvolilo svojega podpredsednika g. Antona Čiča, žel. mojstra, častnim članom za velike zasluge, ki jih ima za društvo in za petje sploh. Bog ga živi!

Iz Matenjevasi. V 1. št. „Notranjčevi“ je v dopisu iz Matenjevasi rečeno, da ima klub „Odvada“ člane v Rakitniku, Grobiščah, Prestranku, Slavini, Postojni in celo v Orehku in Hruševju. Ta usodepolni „celo“ so nekateri napačno razumeli, ter radi tega popolnoma nedolžne ljudi napadali, zato izjavljam, da sem podpisani pisec dotičnega članka. Izjavljam dalje, da s tem „celo“ nisem mislil žaliti Hruševcev še manj pa Orehovcev. Kraje sem po vrsti napisal po času in oddaljenosti, kakor se je klub razvijal. Vas Orehek je že tako znana kot napredna in more v tem oziru, kakor tudi glede edinosti vaščanov, služiti kot najlepši zgled celi Notranjski. Ne bodimo torej malenkostni! Glede pravopisja omenjenega članka, pa prosim nekatere učene gospode, da mi oprostijo. Ker oni nočejo prijeti

za pero, ter tako duševno podpirati list in stranko h kateri se štejejo, prisiljeni smo na ta način neizobraženi lotiti se tega nevhvaležnega posla. Sicer pa je zabavljati veliko lažje nego delati. Milan Žnideršič.

Sneg je zapadel in burja se igra z njim, ali kakor zimi in mrazu v zasmeh je poslal g. dopisnik iz Matenjevasi živega metulja glogolovega belina, vjetega na dan sv. Pavla.

Klub „Odvada“ se širi in širi, ter ima člane „celo“ v Ljubljani, Gorici in Idriji. Blagajna je narasla preko 30 K.

Logaški samci prirede tudi letos svoj običajni „plesni venček“ v soboto dne 23. januarja 1909 v prostorih hotela Kramar v Dolenjem Logatcu. Kakor v prejšnjih letih, tako je tudi letos zanimanje za ta ples nele v Logatcu, marveč po celem Notranjskem splošno tako, da se sme z gotovostjo pričakovati, da bo ples logaških samcev nekak sestanek plesa in zabavoželjne mladine s cele Notranjske. Kdor ni prejel vabila, naj se obrne na slavnostni odbor, ki mu bode ž njim rad postregel.

IV. planinski ples v Ljubljani. Ta lepa prireditev povsod priljubljenega planinskega društva se bo slavila v vseh prostorih Narodnega doma. Sokolova telovadnica bo izpremenjena v zeleno planino. V planinskih kočah bodo prodajale slovenske gospe in gospodične. Na ples pridejo Gorenjci in Dolenjci, pa tudi Notranjci ne bomo izostali, saj se planinsko društvo zanima tudi za nas, za naše gore ter nas je to važno društvo že večkrat obiskalo.

Vnanjim članom „Slovenske Matice“ se prične razpošiljati izdaja za leto 1908. prihodnji teden. Razpečavanje je oviral geološki zemljevid, ki ni bil pravočasno gotov.

Smrtna kosa. V Gorici v bolnici je umrl po dolgi mučni bolezni g. Žiga Furlani, vpokojeni c. kr. davčni kontrolor in posestnik v Rihenberku, kjer so ga položili k večnemu počitku. Pokojnik je uradoval 30 let v Il. Bistrici. Bil je vesten uradnik in zelo priljubljen, osobito pri kmečkem ljudstvu, do katerega je imel vedno prijazno besedo in mu dajal dobre svete. Mnogi ga pogreša in dostikrat se sliši tožba od ljudstva: Škoda da ni več tiste dobre duše. V javnem življenju je bil od vseh ljubljjen. Bil je vrl Slovenec, vesel družabnik, mož kremenitega značaja in neustrašljiv pristaš narodno-napredne stranke. Bil je mnogo let blagajnik in član čitalnice in pevskega društva. Bil je zelo muzikaličen. Ustanovil je tamburaško društvo „Ilirska vila,“ podučeval je v društvu z vso vstrajnostjo, da se je povzpelo do prave višine in je bilo znano daleč naokoli. Ko nas je zapustil smo upali, da se po preteku par let zopet povrne k nam, kakor je tudi sam nameraval, pa vgrabila nam ga je neizprosna smrt. Tudi v Rihenberku so ga imeli ljudje radi in so ga spoštovali. Pokazalo se je to zlasti pri pogrebu pokojnika, katerega so se udeležili v obilnem številu. Pogreba se je udeležilo učiteljstvo, šolska mladina in pevsko društvo.

Spomini na francosko dobo. Ob stoletnici Napoleonove „Ilirije“ namerava „Matica Slovenska“ izdati „Zbornik“ o zgodovini naših dežel v tedanji dobi. Važen zgodovinski vir pa je ustno sporočilo narodovo, ki se izraža v raznih pripovedkah, anekdotah, pesmih. Zdaj je še najti mnogo blaga te vrste med ljudstvom, a skoro bode izginilo popolnoma. Da otme pozabljenosti ljudske spomine na francoske čase, je sklenila Matica, jim posvetiti posebno knjigo. — Zato nujno prosi svoje člane, da bi blagovolili sodelovati pri nabiranju tega narodnega blaga. Vpoštevati je zlasti: pripovedke bojev s Francozi, narodne pesmi o Napoleonu in Francozih, pregovore, pisma in zasebne rokopisne podatke, krajevna imena, narodne izraze (morda tudi običaje), ki so francoskega izvora (n. pr.: „mêr“, „fronk“), tudi podobe, ozadje, knjige in napise iz francoske dobe, izkratka vse, kar je še preostalo sledov nekdanjega francoskega vpliva na zgodovinski razvoj našega naroda. — Iz črnomaljskega okraja nam je že došla zbirka takih spominov; treba jo je le še izpopolniti s poročili iz drugih krajev naše domovine. Vsako poročilo bode dobro došlo. One gospode in društva, ki bi hotela prevzeti nabiranje tega gradiva v svojem okraju, prosimo, naj naznanijo svoja imena „Matici Slovenski“ v Ljubljani.

Prosveta.

„Matica Slovenska“ je dala pred kratkim na svetlo svoje knjige za leto 1908. Vsak Slovenec, ki se zanima za duševni razvoj našega naroda, vé, kako velikanskega pomena so knjige Matice za nas. To velja prav posebno o letošnjih knjigah. Omenimo najpoprej: 1. Zbornik, ki je — ob priliki 400 letnice njegovega rojstva — posvečen največjemu Slovencu Primožu Trubarju. Ta knjiga je velevažna za spoznavanje za nas Jugoslovane tako znamenite protestantovske dobe. Radi tega bo po njej rad segel ne samo znanstvenik, temveč vsak izobražen Slovenec. Med raznimi razpravami se nahaja tudi hrvaška razprava dr. F. Bučarja. Knjigo krasi 15 slik, med temi 9 potretov in 4 faksimili. 2. Druga znamenita knjiga je prevod I. dela Goethejevega Fausta, ki ga je preskrbel naš najboljši prelagatelj prof. A. Funtek. Razven Bulgarov imamo mi Slovenci edini izmed Jugoslovanov popolen prevod tega svetovnega umotvora. Srbi in Hrvati imajo namreč prestavljenih nekaj odlomkov. Knjigi sta priložena krasno pisani uvod in tolmač. Prevod se tesno naslanja na izvirnik; verzi teko gladko in blagodoneče. 3. Krasen je tudi 5. del Slovenske zemlje: „Kamniške ali Savinske Alpe izpod peresa F. Seidl-a. Knjigo krasi 27 umetniških krajinskih podob ter več zemljevidov in prorezov. 4. Veli Jože (Veliki Jože) je naslov hrvatski povesti, katero je spisal Vladimir Nazor. Interesantna zgodovinska povest se vrši v hrvaški Istri (v Motovunu). Saša Šantel je opremil knjigo z modernimi ilustracijami. 5. Knezova knjižnica prinaša življenjepis častnega člana

„Maticе Slovenske“, vseučelišnega prof. Vatroslava Jagić-a k njegovi 70 letnici. Cankarjevo: „Novo življenje“ in Golarjevo povest „Dve nevesti“. 6. Vsebina zabavne knjižnice so trije spisi Milana Pugelja in Zofke Kveder-Jelovškove drama v štirih dejanjih „Amerikanci“. 7. Peti del Štrekljevih slovenskih narodnih pesmij priobčuje „Pesmi stanovske“, večinoma iz vojaškega življenja. Zbiratelj pravi sam v predgovoru, kako težko je ravno tu ločitev med ponarodnelo ali umetno in pristno narodno robo. 8. Navedenim knjigam je pridejana še 18 strani obsegajoča dr. I. Ilešičeva brošurica „Kultura in politika“.

Slavjanski mir (slovanski svet) se imenuje ruski časopis, ki prinaša povesti i. t. d. slovanskih pisateljev raznih plemen. V prvi številki smo zastopani Slovenci s spisom pisatelja Cankarja ter člankom o našem boju in našem položaju sploh. Zastopani so s spisi tudi Srbi, Čehi, Bolgari, Poljaki in Rusi. Namen listu je ta, da bi se slovanski rodovi spoznali, da bi si mogli zblížati in podpirati v boju proti sovragom. Cena 3 rublje. List izhaja v Petrogradu.

Narodno gospodarstvo.

Občinska hranilnica v Postojni izkazuje koncem meseca dec. 1908 naslednji promet in bilanco:

Račun hranilnih vlog:

Stanje začetkom leta	33.602 K 71 h
vloženo	400.403 „ 97 „
dvignjeno	81.229 „ 54 h
Stanje hranilnih vlog	352.777 K 14 h

Račun posojil:

Stanje začetkom leta	11.065 K 40 h
izplačana posojila	341.372 „ 02 „
vrnjena posojila	43.065 „ 22 „
Stanje posojil	309.372 K 20 h

Račun začasno naloženega denarja:

Stanje začetkom leta	22.965 K 58 h
naloženo	363.354 „ 44 „
dvignjeno	187.760 „ — „
Stanje naloženega denarja	198.560 K 02 h
Račun reeskompta	149.843 K 60 h

Denarni promet:

Sprejemki	825.771 K 44 h
Izdatki	823.276 „ 54 „
Denarnega prometa je bilo skupno	1.649.047 K 98 h

V Postojni, dne 31. decembra 1908.

Ravnateljstvo.

Pozor! Na Nizozemskem je več bank s srečkami, ki ljudstvu na goljufov način izvablajo denar. Zdaj je nemški državljani Valter Bose ustanovil novo goljufo banko: Rheinländische Kreditbank, ki išče s prodajo svojih srečk tudi pri nas žrtev.

Južna železnica.

Zdi se, da so se vsi elementi zarotili proti nam. Kar je na svetu nemštva, si je stavilo nalogo uničiti Slovence. Divji gonji se je pridružila tudi južna železnica. Postavila se je v najbolj eksponirano nemško vrsto, ker je naložila v kranjski hranilnici štiri in pol milijone. Ona tedaj izziva. In mi?

Nimamo li orožja proti njenemu oholemu vodstvu? Ali nam južna železnica ni ničesar dolžna? Po čegavem ozemlju teko njene proge? Kakšen uradni jezik ima ta zavod?

Od Lipnice do Trsta, po Koroškem, od Špilfelda do Ljutomerice, od Grobelnega do Rogatca, od Zidanega Mosta do Zagreba, od Št. Petra do Reke, od Nabrežine do Kormina, od Ljubljane do Vrhnike teče južna železnica po slovenskih tleh. In njen uradni jezik?

Vse njene tiskovine, vsi njeni dopisi so nemški. Nemški so vozni listki, nemška so vsa potrdila itd. Italjane pozna železnica dobro, v Trstu so nemško-italjanske tiskovine. Na Slovence se ne ozira, vidi jih le takrat, ko jim hoče pritiskati klobuto.

Južna železnica naj vpelje takoj po Slovenskem slovenski uradni jezik in naj pri nas nastavi le Slovence.

Izdajati mora slovenske vozne listke, slovenske sprejemnice za prtljago, slovenske oddajne liste za brzovozno in tovorno blago, slovenske izkaznice za povzeta, slovenska obvestila ob prihodu blaga. V slovenskem jeziku naj se vrši vse dopisovanje s slovenskimi strankami. Ta bi bila lepa, da bi nam ta družba ne dala tega, kar je uvedla že zdavnaj državna železnica.

Da se te zahteve realizirajo, pozivamo občinstvo, trgovsko in obrtno zbornico ter poslance vseh slovenskih pokrajin, da zahtevajo od uprave, da se nam plača stari dolg.

Nikdo, ki ima kaj opraviti pri tem zavodu, naj ne spregovori več besedice nemški z uradniki in drugimi uslužbenci, vsak naj dopisuje le slovensko, vsak naj zavrne brezpogojno in brezobzirno vse nemške dopise in tiskovine.

Po svetu.

Potres v Italiji. Darila. Naš cesar je daroval 50.000 lir, Ljubljana je dala 1000 kron, po vsem svetu nabirajo darove.

General Maza, ki je zdaj cesarski namestnik v Mesini, priznava sledeče z ozirom na strašni nered, ki je vladal po potresu: Marsikaj bi se bilo lahko bolje napravilo glede reševanja, toda je treba pomisliti, da se moja povelja dne 29. decembra, ko sem bil prihitel v Mesino, niso mogla izvršiti, ker nam je vsega manjkalo. Uradniki so bili ali mrtvi ali jih ni bilo več v mestu. Iz strahu in groze je zbežal celo mestni župan, misleč le na rešitev svoje rodbine. Vojaški polki so bili brez poveljnikov, skoro vsi častniki in $\frac{2}{3}$ moštva

je bilo mrtvih. Tudi policijski ravnatelj je bil pokopan v razvalinah. Zbral sem tedaj še živeče vojake, infanteriste, žandarje itd., ter policijo. Zvečer 29. decembra je prišla iz Neapla prva pomoč, jedila in voda. Do 31. decembra smo rešili 14.000 ljudi, največ seveda ranjenih. Ali res mislite, da bi se bilo dalo s sredstvi, katera smo imeli, več storiti? Delali smo pridno. Zmanjkalo nam je odej, zdravil, obvez, rezbil, zmešnjava pa je bila večja kot po izgubljeni vojski. 70.000 ljudi je še pokopanih v razvalinah. Strašno bo prekopati to pokopališče, ki je nastalo v eni sami minuti.

Ali bodo mesta zopet sezidali? Režjo in Mesina sta prastari središči prosvete. Zaradi ugodne lege sta se že večkrat dvignili iz razvalin. Potresi v južni Italiji in Mesini niso namreč nič nenavadnega zaradi ognjenikov. Zato je gotovo, da se bo tam zopet zidalo, najsi je poguba zopet mogoča ali celo gotova. Opozarja se, da so najbolj trpele visoke hiše, dočim so se ohranile nizke. Treba bo torej bolj zazumno, bolj praktično zidati kot doslej.

K sorodnikom je zbežalo gotovo 30.000 ljudi, drugih se je usmilil italijanski narod. V italijanskih vojašnicah, bolnišnicah in ubožnicah žive zdaj tisoči, ki ne vedo, kaj se je zgodilo z njih rodbinami, otroci, ki komaj jecljajo, kako jim je ime, nesrečne žene, ki so izgubile vse, kar jim je bilo drago.

10. januarja so izkopali mesarja Bensaja, ki je bil 13 dni pokopan. Videl je umreti ženo in štiri otroke. 43letni mož se počuti dobro. Dalje so istega dne izkopali zakonca, ki sta precej dobra in bankirjevo hčerko Peters, ki je umrla, četudi ni bila ranjena, čez pol ure. Izkopali so tudi nekega starega moža, ki je bil prepričan, da je le eno noč prespal v razvalinah.

Na ladjah, ki so reševale ljudstvo iz Mesine se je zgodilo marsikaj, kar priča o lepih lastnostih, pa tudi pokvarjenosti človeškega rodu. Očividec de Fiori prepoveduje. Na ladiji jih mnogo tiho prenaša grozno žalost. Tu sede sirote častnika, trije krasni dečki, svetlih oči, ki gledajo, kakor bi vprašali. „Ali si videl našega očeta, ali videl mamico? Lahko ranjeni artilerijski vojak drži triletno deklico v rokah. „Kaj je ž njo?“ „Iz krvave mlake sem jo rešil, kjer je bila med samimi mrtvimi, ponesem jo svoji materi v Milan, ta jo bo spravila. Kaj ne punčka, tvoj novi oče te ima rad?“ Otrok se igra s svetlimi brki, pa ne reče nič. Tu stoji urednik laškega časopisa Gazeta di Mesina, v vojaškem plašču in zaviti v odejo. Mož je gluhi. Potres mu je vzel ženo in otroke in tudi — sluh. Ta črnooblečena žena, ki sedi s prekrižanimi rokami in obupnim pogledom tu, mirno prenaša svojo boleost: moža in otroke ji je vzel potres, njo so rešili peti dan po potresu ruski mornarji iz razvalin! Tam onega bledega šestletnega dečka so požarni brambovci rešili tretji dan iz rok mrtvega očeta. Oni stariček umira, ker je oslabil in tam so vrgli v morje otroka, ki je bil prezgodaj rojen na ladji in je le eno uro živel. Dvema so morali na ladji odrezati ude, dva druga sta umrla, ko je ladja prišla v Neapolj. Tako grozni prizori

pa niso samo, ki vzbujajo pozornost, tudi nesramnost in breztrdnost posameznih je velika. Nekateri so zahtevali na ladiji pečenke, juho in meso, to ni dovolj dobro za nje. Drugi so izlivali dobro vino — češ „pravi Mesinec take žlobudre ne pije!“ Nekateri niso hoteli zapustiti boljše sobe za stare žene, nekdo je vzel bolnemu častniku plašč, žandarju je bila vkradena puška, nekemu geologu denarnica, novinarju pa njegovo ležišče — gorka flanela. Dva policijska uradnika sta bila na ladiji, več žandarjev in vojakov tudi — pa vendar ni nihče dobil svojega nazaj. Tudi otroci so razposajeni, kar se da. V Neaplu so baje prisilili svoje nove gospodarje, da so jih morali peljati v — Kinematograf.

Eden izmed slovenskih listov je iztuhtal, zakaj je porušil potres toliko mest in vasi ter ugonobil toliko ljudi: Vse to se je zgodilo, ker je bila v enem mesinskem časopisu natisnjena bogokletna pesem, kar je mimogrede povedano, zlobna izmišljotina. Pisatelj dotičnega članka menda misli, da je Bog tak, kakor hodoben deček, ki razdere vse mravljišče, če ga je pila ena sama mravlja.

Loterijske številke.

Dunaj, 9. januarja	74	14	6	50	12
Brno, 13. januarja	50	57	12	2	65

Postojna — mesto ???

Naznanilo.

Steklenice za sodavico (sifonke) z napisom M. Modic, Novavas pri Rakeku so moja lastnina, ter jih naj izvolijo cenjeni odjemalci vračati mojemu vozniku, ali pa po železnici na moj naslov.

Lovro Rogelj

tvornica sodavice na Vrhniki.

Sprejme se takoj v učenje

kovaški učenec

pri Jerneju Vilhar, kovaškem mojstru v Postojni.

Za svojo parno žago na Kranjskem iščem več dobro izurjenih

gateristov

za polni jarem. Ponudbe z zahtevo plače naj se pošiljajo pod šifro D. H. 75 na upravništvo »Notranjca«.

UČENEC

iz poštene hiše, s primerno šolsko izobrazbo, se takoj sprejme v trgovini mešanega blaga A. Pogačnik, Cerknica.

Bencinov motor

20—34 k. s., kateri je bil samo 6 mesecev v obratu in izvrstno deluje, se vsled nabave električne moči, takoj po ceni **proda**. Kje? pove upravništvo „Notranjca“.

Zastopnik

valjčnega mlina **Vinka Majdiča** iz Kranja **Slavoj Jenko** ima zaloge za odjem na debelo v Trnovem in Podgradu.

Trgovci: „Svoji k svojim.“

Kdor

hoče sebi in svojim otrokom odpraviti

kašelj

hripavost, nahod, oslovski kašelj, katar v grlu naj kupi zdravniško priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami.

--- 5500 notarsko priznanih izpričeval. ---

Zavitek 20 in 40 h.

Škatlja 80 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčić**, Postojna; **A. Bohinc** in **U. Trnkóczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**, Novomesto; **D. Pirc**, Idrija.

Cene zmerne! ≡
≡ Delo solidno!
Postrežba točna! ≡

Franc Kraigher

krojaški mojster v Ljubljani

≡ Kongresni trg 5 (Zvezda). ≡

Priporočam se za izdelovanje oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago = imam vedno v zalogi. =

Pozor! Kmetje! Pozor!

SVOJI K SVOJIM!

Popolnoma varno in najbolje naložite denar v

Kmečki posojilnici

— v LJUBLJANI —

(nasproti Figovca — v lastni hiši na Dunajski cesti).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

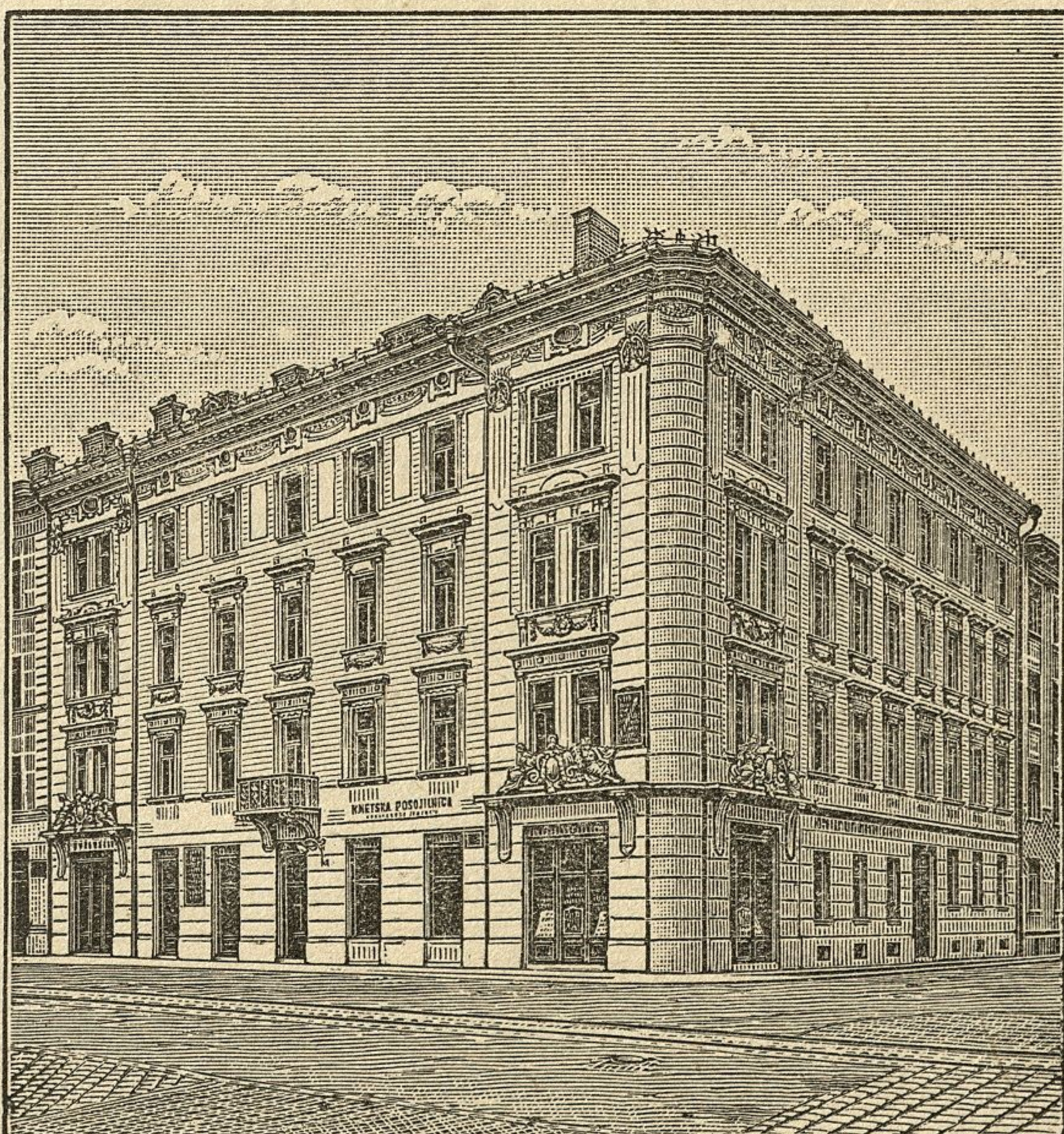
Vloge se obrestujejo po 4 $\frac{1}{2}$ %

V kmečki posojilnici je naloženo že nad 15 milijonov kron.

Rezervni zaklad čez K 300.000.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.

Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog.

Svoji k svojim, kmetje!

Svoji k svojim, kmetje!

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Trgovina s
špecerijskim blagom.

Trgovina z moko
in deželnimi pridelki.

LJUBLJANA

A. ŠARABON

LJUBLJANA

priporoča svojo novourejeno

glavno zalogo rudninske vode.

Točna in solidna postrežba.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave
z električnim obratom.

Zaloga brinja in sliv
za žganjekuho.

Kdor si hoče iz drevesnice krajnega šolskega sveta
v Postojni nabaviti

triletnih smrekovih sadik

za spomladansko saditev

naj jih naroči najdalje **do konec januarja t. l.**

Ker imamo kupca za celo množino, se na poznejše naročbe ne bo oziralo. **Cena je 5 K za tisoč sadik.**

Krajni šolski svet v Postojni.

Mlekarska zadruga v Postojni

želi kupiti

kolikor mogoče v sredini trga primeren **stavbinski prostor** za zgradbo združne mlekarne, ali pa tudi v ta namen prikladno poslopje. — Ponudniki naj vložijo svoje tozadevne pismene ponudbe pri načelništvu **mlekarske zadruge v Postojni.**

Nova slovenska trgovina!

Lenasi & Gerkmán, Ljubljana.

Priporoča za pomlad in poletje: Najnovejše kamgarne in druga sukna za moške obleke. =
Novosti raznega volnenega blaga za ženske obleke in bluze. Najrazličnejših vrst bastisti, sateni,
kambriki. = Velika zaloga perilnega blaga, šifona, gradelna, blaga za rjuhe in platna vseh
vrst. = Fine garniture, odeje, preproge in zavese. = Solidne cene in točna postrežba!

Svoji k svojim!

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

☐☐☐

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne
dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji
najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osebni kredit po 6% .

☐☐☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**,
posojila se izplačujejo le ob **petkih**.